

fredningssag. En afvisning kan være begrundet i, at der ikke er behov for eller hjemmel til at foretage fredning, eller at det ikke for tiden af økonomiske eller arbejdsmæssige grunde er muligt at gennemføre den. Bestemmelsen er et modstykke til den vide adgang til at rejse fredningssag. Efter stk. 2 kan initiativtagerne eller andre interesserede få landshøvdingens afgørelse om afvisning indbragt for ministeren for Grønland.

§ 14 svarer til naturfredningslovens § 13 og angår den situation, at landshøvdingen har besluttet sig til at fremme sagen. Bestemmelsen foreskriver bekendtgørelse af den påtænkte fredning og underretning til de direkte interesserede parter. Endvidere skal landsrådet altid høres og den eller de kommunalbestyrelser, hvis områder måtte blive berørt af fredningen. Ved totalfredninger i medfør af § 9 skal alene landsrådet høres. Høring af landsrådet i disse tilfælde følger allerede af landsrådsloven.

Udover høring af de nævnte myndigheder vil der normalt være anledning til at indhente udtalelser fra sagkyndige personer eller institutioner, forskellige fra sag til sag. Rigsantikvaren vil altid blive hørt, hvor fortidsminder eller bygninger skal fredes. Sagkyndige organer som Naturfredningsrådet og Det særlige Bygningssyn bør høres i visse typer af fredninger, men da de nævnte og andre organers sammensætning tager særligt hensyn til danske forhold, har man valgt en formulering, hvorefter det er et åbent spørgsmål, hos hvilke sagkyndige vejledning i de enkelte sager skal søges. Hvis det skønnes at være hensigtsmæssigt at oprette et alsidigt sammensat fredningsråd for Grønland, er formuleringen ikke til hinder for, at høring af et sådant råd bliver et led i den normale fremgangsmåde. Hvor sagen rejses på et sagkyndigt organs initiativ, vil der på forhånd foreligge en indstilling fra det pågældende organ, således at en høring af dette organ ikke vil være fornøden.

§ 15. Landshøvdingen træffer den endelige afgørelse om fredning, når der ikke er protester eller erstatningsproblemer.

I Grønland må man regne med, at ingen vil protestere mod fredning i langt de overvejende tilfælde, og at der kun sjældent vil opstå et erstatningsproblem, fordi der ikke er nogen privat ret, der krænktes.

Der kan tænkes to protestsituationer: a) To offentlige instanser står over for hinanden, b) En privat og en offentlig interesse kolliderer.

En underordnet lokal instans kan være uenig med en overordnet central instans. Den lokale instans kan handle som talerør for lokale private interesser eller på egne vegne til varetagelse af egne

formål. En afgørelse i disse situationer vil indeholde en politisk stillingtagen, som det vil være nærliggende at henlægge til ministeren for Grønland til endelig afgørelse.

Hvor den private borger mener, at en fredning vil betyde indgreb i hans ret, opstår ofte spørgsmål om erstatning. Det vil medføre, at fredningens gennemførelse kan få bevillingsmæssige konsekvenser, og at ministeren derfor må træffe afgørelsen. Erstatningsspørgsmålet kan indbringes for domstolene af den borger, der er utilfreds med ministerens afgørelse.

Erstatningsproblemer kan navnlig tænkes at opstå ved fredning af fortidsminder eller bygninger, som kan hindre en bestemt udnyttelse, og, som anført ved § 2, som driftstab i forbindelse med standning af jordarbejder.

Hvis fredning ikke gennemføres, vil der kun undtagelsesvis blive tale om erstatning til private, men på samme måde som ved standning af jordarbejde efter § 2 kan der f. eks. være tale om, at en planlagt udnyttelse af et tildelt grundstykke til bebyggelse forsinkes på grund af fredningsovervejelser. Hvis et sådant krav rejses, er fremgangsmåden den samme, som hvis det rejses i forbindelse med en gennemført fredning.

§ 16. Bestemmelsen svarer til naturfredningslovens § 22 og § 23. Meddelelse om fredningens gennemførelse eller nægtelse skal gives direkte til alle, der har været inddraget i sagen, og efter omstændighederne skal der gives meddelelse om klageadgang.

Er der truffet beslutning om fredning, skal denne beslutning offentliggøres på samme måde som beslutningen om fredningssagens fremme, jfr. § 14.

Fredningsmyndigheden skal drage omsorg for, at fredningen gennemføres. Der kan være tale om instruktioner til lokale myndigheder, påbud eller forbud til private og anvisninger til offentligheden. Eventuelt kan et mere omfattende oplysningsarbejde skønnes påkrævet. I visse tilfælde skal fredningsbeslutningen registreres på privat ejendom.

§ 17 svarer til naturfredningslovens § 34. Ophævelse eller ændring af fredning efter denne bestemmelse angår de i § 10 nævnte fredninger. Ophævelse og ændring af fredninger efter kap. I besluttet af henholdsvis rigsantikvaren, Botanisk Museum, Zoologisk Museum og Mineralogisk Museum.

Til kapitel III.

§ 18 svarer til naturfredningslovens § 57. Den tjener til beskyttelse af områder uden for bymæssig bebyggelse mod den forurening i videre forstand, som reklamemæssig udnyttelse kan indebære. Landshøvdingen kan gøre undtagelse fra hovedreglen såvel ved at tillade, at reklamer m. m. anbringes